

tva koje čine Romana Horvat, Sandor Bene, Zoran Ladić i Gabor Hausner uz čiji je doprinos izašla knjiga »Susreti dviju kultura, obitelj Zrinski u hrvatskoj i mađarskoj povijesti«. Donosi se i prikaz zbornika »Virje na razmeđu stoljeća« urednika Dragutina Feletara i Dražena Podravca. Možemo pročitati i osvrt na knjigu »Vajda – sto godina. Prinos povijesti prehrambene industrije u Međimurju«, autora Dragutina Feletara. Zanimljiv je prikaz znanstvenog časopisa »Ekonomija i ekohistorija«, jedinog specijaliziranog časopisa tematike povijesti okoliša u Jugoistočnoj Europi, uredničkog dvojca, Hrvoja Petrića i Drage Roksandića. Također se daje spomen i na održan kolokvij »Dragutin Feletar – prilozi za bibliografiju«, u povodu 70-godišnjice njegova života. Dalje slijedi još jedna vrijedna knjiga Dražena Podravca »Sestre dominikanke u Virju«. Potom se spominje prikaz zavičajne knjige »Crkva Svetoga križa u Šemovcima«, autora Ivica Zvonara. Poseban je osvrt na zbornik »Hrvatske obljetnice«, Družbe Braća Hrvatskoga Zmaja, urednika Miroslava Klemma. Kao posljednji prikaz stoji »Međimurski biografski leksikon« djelo Vladimira Kalšana i Janka Kalšana, prvi takav leksikon u međimurskim krajevima.

Marina MATIŠA

PODRAVINA, ČASOPIS ZA MULTIDISCIPLINARNA ISTRAŽIVANJA, VOL. XII., BROJ 23, KOPRIVNICA, LIPANJ 2013., STR. 1-216

U lipnju 2013. godine izašao je prvi broj priznatog znanstvenog časopisa *Podravina* za tu godinu. Teme u ovome broju su raznolike: najviše je tema s područja povijesne znanosti, dva rada se bave ruralnim tradicijskim graditeljstvom, a čak su tri rada stigla iz inozemstva. Ukupno je objavljeno deset radova, trinaest prikaza novih knjiga, časopisa, znanstvenih skupova i izložbi koje je za ovaj broj *Podravine* pripremio osamnaest suradnika.

Prvi je rad »Revitalizacija starih industrijskih obmoćij v jugovzhodni Europi« (str. 5-22) autorice Lučke Lorber s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Mariboru, institucije koja je sudionik međunarodnog projekta kojem je cilj razviti metode revitalizacije starih industrijskih područja u jugozapadnoj Europi. Stoga autorica piše o samome projektu, a posebno se bavi prijedlozima za revitalizaciju stare industrijske zone Tezno u Mariboru. Rad je pisan na slovenskom jeziku i obogaćen je mnoštvom slikovnih priloga.

Reprezentativan znanstveni rad »Prinosi povijesti ljekarništva u sjeverozapadnoj Hrvatskoj« (str. 23-51) objavio je Dragutin Feletar koji na skoro trideset stranica prezentira rezultate svojih vrijednih istraživanja o razvoju ljekarništva na području od Varaždina do Virovitice, a u razdoblju od kasne antike do praktički današnjih dana. Počinje s proučavanjem ljekarničkih mudrosti rimskih termi Aquae Iasae, dok najveću pažnju posvećuje franjevačkim ljekarnama i ljekarnicima u Varaždinu, Virovitici, Križevcima i Koprivnici te starim ljekarnama u većim mjestima sjeverozapadne Hrvatske. Znatno dio rada posvećen je razvoju ljekarništva u Koprivnici. Fascinira opremljenost rada odlično odabranim slikovnim materijalom (čak 45 slika) među kojima su najzanimljivije fotografije fresaka Ivana Rangera iz franjevačke apoteke u Varaždinu, fotografije najrazličitijeg ljekarničkog pribora te inventara i zgrada starih ljekarni.

Autorica vrijedne knjige o tradicijskom graditeljstvu u Podravini Petra Somek pripremila je pregledni rad pod naslovom »Tradicijski način gradnje ruralnih objekata u Podravini« (str. 52-69) u kojem detaljno opisuje tehniku gradnje spomenutih objekata što ilustrira mnoštvom slikovnih priloga. Autorica izdvaja jednostavnost i funkcionalnost kao najvažnija obilježja gradnje tradicijskih podravske stambenih i gospodarskih objekata kakva je u Podravini posve zamrla, kao što sama konstatira. Tekst je prepun izvornih kajkavskih naziva mnogih dijelova tradicijske arhitekture što radu daje posebnu važnost i zanimljivost.

Znanstvenici iz Mađarske, Zoltán Szabó, József Kocsondi i Zoltán Lakner autori su rada »Role of Thermal-Tourism in Regional Development – A Case Study from Hungarian Side of the Hungarian-Croatian Border« (str. 70-76). Rad je objavljen na engleskom jeziku, a dio rada se sastoji od preglednih tablica u kojima su prikazani rezultati istraživanja dobiveni anketiranjem (grado)načelnika naselja koja se nalaze na mađarskoj strani mađarsko-hrvatske granice, a koja imaju odlične prirodne potencijale za

razvoj termalnog turizma jer je upravo taj kraj bogat izvorima ljekovite vode. Potencijal je to koji bi se mogao vrlo uspješno i lukrativno iskoristiti u regionalnim projektima u koje bi se uključila i naselja iz hrvatskog dijela Podravine.

Szabolcs Varga iz Mađarske autor je izvornog znanstvenog rada na njemačkom jeziku »Die Stellung Kroatiens Innerhalb des Königreichs Ungarn in der Frühen Neuzeit« (str. 77-98). Studija je to o kratko-ročnim promjenama koje su se dogodile neposredno nakon bitke na Mohačkom polju 29. kolovoza 1526. godine kada je prestala postojati Hrvatsko-ugarska država. Međuodnos Hrvatske i Slavonije te Ugarskog kraljevstva autor pokušava spoznati proučavajući upotrebu kraljevskih insignija, upostavu sekularne i crkvene uprave te štovanje mađarskih svetaca. U drugome se dijelu rada bavi ozbiljnim političkim pitanjima koja se tiču organizacije obrane od Osmanlija prije dolaska Habsburgovaca na vlast u ovim zemljama i onoga što su oni obećavali i mogli osigurati. Stoga je ovaj tekst važan za razumijevanje hrvatske ranonovovjekovne povijesti i bilo bi korisno objaviti ga i u hrvatskom prijevodu.

Tomislav Bogdanović iz Križevaca autor je rada »Kategorije zelenog kadra 1918. godine i osvrt na njihovo djelovanje u Podravini i Prigorju« (str. 96-108). Autor najprije daje informacije o zelenom kadru i ispituje možemo li to definirati kao »društveno-politički pokret«, a u smislu kontroverznosti ove teme o kojoj su mnogi pisali, ali još nema monografske obrade. Tomislav Bogdanović djelovanje zelenog kadra grupira u četiri kategorije: 1. antiratni pokret – sloboda od vojnih obveza; 2. socijalno-revolucionarna kategorija zelenog kadra; 3. razbojničko-kriminalna kategorija; 4. povratnici s bojišta. Nakon što objašnjava svaku od kategorija daje kratak pregled djelovanja zelenog kadra u nekim naseljima Podravine i Prigorja.

Đurđevčan Vladimir Miholek, koji se neumorno bavi istraživanjem đurđevečke prošlosti, sada je napisao iscrpan rad koji nosi naslov »Tomo Jalžabetić do osnivanja Hrvatske pučke seljačke stranke braće Radić« (str. 109-132). Miholek se u radu bavi djelovanjem Tome Jalžabetića u podružnici Gospodarskog društva i seljačkoj zadruzi, njegovim etnografskim radom i suradnji s Antunom Radićem, opisuje političke prilike u Đurđevcu na prijelazu XIX. u XX. stoljeće i Jalžabetića u općinskom poglavarstvu. Piše o Jalžabetićevu držanju tijekom narodnog pokreta 1903. godine i završava njegovim priključenjem seljačkoj politici braće Radić. Obilje informacija o samo jednom razdoblju života Tome Jalžabetića govori o važnosti ovog gotovo zaboravljenog seljaka-političara iz Đurđevca. Ovdje je Miholek pokušao realno prikazati situacije u kakvima se Jalžabetić nalazio tijekom svojeg djelovanja u političkom i društveno-gospodarskom životu Đurđevca i Podravine.

U ovom broju Podravine još je jedan rad koji se bavi ruralnom graditeljskom baštinom: »Ruralna graditeljska baština u funkciji turističke ponude Hrvatske« (str. 133-149) Damira Demonje i Roberta Bačca. Oni proučavaju tradicijsko graditeljstvo na razini Hrvatske kao dio ukupne hrvatske ruralne baštine i, naravno, pravilno iskorištavanje istoga u turističke svrhe što podrazumijeva poznavanje tradicionalne gradnje, obnovu i zaštitu objekata. Stoga autori raspravljaju o tradicijskim (kulturnim) potencijalima ruralnog turizma u Hrvatskoj na primjerima nekoliko vrsta hrvatskih tradicijskih imanja: istarska stancija, zagorska hiža, posavska iža, slavonski stan, dalmatinski dvori i gatori. Nude i neke preporuke za uređenje tradicijskog imanja (uređenje interijera i eksterijera).

Željko Karaula iz Bjelovara je uz uvodne napomene pripremio građu koja predstavlja »Prilog poznavanju najranije židovske zajednice u Bjelovaru do izgradnje prve sinagoge 1881. godine« (str. 150-159). Riječ je o prijevodu Spomenice povodom svečanog otvorenja novoizgrađene sinagoge 19. rujna 1881. godine u Bjelovaru koju je sastavio bjelovarski rabin dr. Moritz Grünwald. Na kraju se nalazi i popis članova židovske vjerske zajednice u Bjelovaru s preko sedamdeset imena židovskih obitelji koje su živjele diljem Podravine.

Hrvoje Petrić je pripremio svoj izbor regesta za povijest Koprivnice od početka XIII. do kraja XVI. stoljeća – »Regesta za povijest Koprivnice do 1600. godine (izbor)« (str. 160-192). Izbor sadrži gotovo tri stotine regesta i to iz XIII. stoljeća 2, iz XIV. stoljeća 33, iz XV. stoljeća 37 i iz XVI. stoljeća čak 221 regist. Vrijednost i važnost objavljenog materijala leži u tome što se, osim primarno Koprivnice, u regestima spominju i mnoga druga podravska naselja kao i obitelji i pojedinci koji su obilježili povijest Podravine u spomenutom razdoblju.

U rubrici prikaza objavljenih u dvadesettrećem broju *Podravine* treba spomenuti Božicu Anić koja je autorica prikaza dvaju brojeva *Podravskog zbornika*, onoga iz 2011. i 2012. godine. Iscrpni su to pregledi autora i njihovih tekstova koji su objavljeni u 37. i 38. *Podravskom zborniku*. Ivan Valent daje prikaz izložbe »Arheologija na prostoru koprivničke tvrđave« autora Roberta Čimina koja je postavljena u ljeto 2012. godine na trima lokacijama u gradu Koprivnici na kojima su vršena arheološka istraživanja. Detaljan prikaz 26. broja glasila Povijesnog društva Koprivnica *Scientia Podravina* iz 2012. godine napravila je Ana-Marija Martan. Na prijelazu 2012. u 2013. godinu u Hlebinama je bila postavljena izložba »Kolekcija hlebinske škole – iz privatnih zbirki« autor koje je bio Marijan Špoljar, a o njoj izvještava Helena Kušenić. Važnim prinosom poimanju povijesti Kostela, Bele krajine, Prlekije i istočnog Prekmurja Dragutin Feletar je u svojem prikazu ocijenio studiju »Nedokončana kroatizacija delov vzhodne Slovenije med 16. in 19. stoletjem« slovenskog povjesničara Borisa Goleca. Feletar je autor i prikaza 2. broja novopokrenutog znanstvenog časopisa *Historia Varasdiensis* iz 2012. godine. Petar Feletar je napisao lijepe prikaze 20. (jubilarnog) broja *Panonskog ljetopisa* kojeg izdaje hrvatsko-slovensko-mađarsko-austrijski Panonski institut koji djeluje u Gradišću, luksuzne monografije »100 godina ribolova u Prelogu« i 7. broja časopisa za gospodarsku povijest i povijest okoliša *Ekonomska i ekohistorija* iz 2011. godine. Muzej grada Koprivnice 2011. godine je pokrenuo izdavanje sabranih djela Mihovila Pavleka Miškine te je u sklopu projekta objavljen prvi svezak koji predstavlja studiju povjesničarke Mire Kolar-Dimitrijević pod nazivom »Mihovil Pavlek Miškina do 1935. godine«. Sve te podatke, kao i mnoge druge o Miškini i pokrenutom projektu, možemo pročitati u vrijednom prikazu koji je napisao Mario Kolar. Prikaz 14. broja (za 2012. godinu) križevačkog časopisa *Cris* kao i reprezentativne knjige »Povijest Bjelovara« koja je djelo trojice povjesničara (Hrvoje Petrić, Željko Holjevac i Željko Karaula) napravio je za ovaj broj *Podravine* Dragutin Feletar.

Više od polovice ukupnog broja članaka objavljenih u ovome broju *Podravine* kategorizirano je kao izvorni znanstveni rad što je dokaz kvalitete časopisa, ali i interesa znanstvenika iz Hrvatske i inozemstva koji uredništvu šalju svoje radove. Isto tako, velik interes postoji i za pisanje prikaza koji čine dio svakoga broja. Stoga se možemo nadati da je pred *Podravinom* sjajna budućnost jer joj je, sada već nezanemariva, prošlost isto takva.

Nikola CIK

PODRAVINA, ČASOPIS ZA MULTIDISCIPLINARNA ISTRAŽIVANJA, VOL. XII., BROJ 24, KOPRIVNICA, STUDENI 2013., STR. 1-188

Dobro pravilo objavljivanja radova stalnih suradnika i uključivanje novih autora zadržalo se i u 24. broju časopisa za multidisciplinarna istraživanja *Podravina* koji je objavljen u studenom 2013. godine. Ovaj je broj tematski posvećen nekim ekohistorijskim značajkama nizine Drave pa se svih trinaest autora u jedanaest radova bavi temama vezanim za rijeku Dravu i njezinu nizinu. Pribrojimo li tome i dvanaest prikaza novih knjiga, časopisa te znanstvenih skupova i izložbi dolazimo do podatka da je u 24. broju *Podravine* svoje radove objavilo ukupno devetnaest suradnika.

Član suradnik HAZU Dragutin Feletar napisao je pregledni znanstveni rad »Geografsko-demografske značajke regionalnog parka Mura-Drava« (str. 5-21) u kojem je opisao ovaj regionalni park koji predstavlja područje proglašeno zaštićenim od strane Vlade Republike Hrvatske u veljači 2011. godine. Osim o prirodnogeografskim i demografskim značajkama područja koje obuhvaća regionalni park Mura-Drava, saznajemo historijat nastojanja da se nizina i tokovi ovih dviju rijeka što prije adekvatno zaštite. U radu nalazimo i tehničke podatke o veličini i obilježjima zaštićene površine i biološkoj raznolikosti kojom obiluje. Tekst je obogaćen s četrnaest slikovnih priloga, četiri tablice i dvije karte.

»Slučajni arheološki nalazi iz podravskih šljunčara u Muzeju grada Koprivnice« (str. 22-45) naslov je izvornog znanstvenog rada Roberta Čimina koji je kronološkim redosljedom i uz mnogo ilustrativnog

Ekonomska i ekohistorija
Economic- and Ecohistory

Časopis za gospodarsku povijest i povijest okoliša

Journal for Economic History and Environmental History

Volumen X. / Broj 10
Zagreb - Samobor 2014.
ISSN 1845-5867
UDK 33 + 9 + 504.3

Nakladnici / Publishers:

Društvo za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju
Society for Croatian Economic History and Environmental History
Ivana Lučića 3, HR - 10000 Zagreb
tel.: +385/1/4092-148, fax: +385/1/4092-879
sites.google.com/site/ekoekohist/

Izdavačka kuća Meridijani
p.p. 132, 10430 Samobor
tel.: 01/33-62-367, faks: 01/33-60-321
e-mail: meridijani@meridijani.com
www.meridijani.com

Sunakladnici / Co-publishers:

Međunarodni istraživački projekti: »Triplex Confinium - Hrvatska višegraničja u euromediterranskom kontekstu« (voditelj prof. dr. sc. Drago Roksandić) i Triplex Confinium - »Hrvatska riječna višegraničja« (voditeljica: prof. dr. Nataša Štefanec) Zavoda za hrvatsku povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Glavni i odgovorni urednik / Editor-in-chief:

Hrvoje Petrić

Uredništvo / Editorial Staff:

Dragutin Feletar, Željko Holjevac, Mira Kolar-Dimitrijević, Dubravka Mlinarić, Nenad Moačanin, Hrvoje Petrić, Drago Roksandić, Mirela Slukan Altić, Ivica Šute

Međunarodno uredničko vijeće / International Editorial Board:

Drago Roksandić - predsjednik (Zagreb), Daniel Barić (Le Havre-Pariz, Francuska), Slaven Bertoša (Pula), Zrinka Blažević (Zagreb), Tatjana Buklijaš (Auckland, New Zealand), Goran Đurđević (Požega), Josip Faričić (Zadar), Borna Fürst Bjeliš (Zagreb), Boris Golec (Ljubljana, Slovenija), Hrvoje Gračanin (Zagreb), Paul Hirt (Tempe, SAD), Andrej Hožjan (Maribor, Slovenija), Halil Inalcik (Ankara, Turska), Egidio Ivetic (Padova, Italija), Silvije Jerčinović (Križevci), Karl Kaser (Graz, Austrija), Isao Koshimura (Tokio, Japan), Marino Manin (Zagreb), Christof Mauch (München, Njemačka), Kristina Milković (Zagreb), Ivan Mirnik (Zagreb), Mirjana Morosini Dominick (Washington D.C., SAD), Géza Pálffy (Budimpešta, Mađarska), Daniel Patafta (Zagreb), Hrvoje Petrić (Zagreb), Lajos Rácz (Szeged, Mađarska), Gordan Ravančić (Zagreb), Marko Šarić (Zagreb), Mladen Tomorad (Zagreb), Jaroslav Vencalek (Ostrava, Češka), Milan Vrbanus (Slavonski Brod, Zagreb), Frank Zelko (Burlington, VT, SAD), Zlata Živaković Kerže (Osijek), Ivana Žebec Šilj (Zagreb)

Prijelom / Layout:

Saša Bogadi

Za nakladnike / Journal directors:

Petra Somek, Hrvoje Petrić

ISSN 1849-0190 (Online)

ISSN 1845-5867 (Tisak)

Tisak / Print by:

Bogadigrafika, Koprivnica 2014.

Adresa uredništva / Mailing adresss:

Hrvoje Petrić (urednik)
Odsjek za povijest, Filozofski fakultet
Ivana Lučića 3, HR-10000 Zagreb
e-mail: hrvoje.petric@ffzg.hr
ili Vinka Vošickog 5, HR-48000 Koprivnica

Tiskano uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH i Koprivničko-križevačke županije

Na naslovnici / Cover:

Idrija prema Valvasorovoj Topografiji Kranjske iz 1679.

Ekonomsku i ekohistoriju referiraju:

CAB Abstracts

HISTORICAL ABSTRACTS, ABC CLIO Library, Santa Barbara, California, USA

AMERICA: HISTORY AND LIFE, Washington, USA

JOURNAL OF ECONOMIC LITERATURE (JEL), Pittsburgh, USA

CENTRAL AND EASTERN ONLINE LIBRARY, Frankfurt am Main, Deutschland

ECONLIT - AMERICAN ECONOMIC ASSOCIATION, Nashville, USA